

El poeta creador, el creador de poetes i el poeta creat que es recrea. Joc de màscares contra els arraps del lector? Probablement. Laberint d'espills defugint l'actitud moral i ideològica? Potser també... O bé el seu contrari, la més profunda i completa de totes les actituds, aquella on hi són totes i no n'és cap? Com diria [Oliverio Gironde](#): «*Yo no tengo una personalidad; yo soy un cocktail, un conglomerado, una manifestación de personalidades*». Si fabricar-se heterònims és una manera de defugir la *irresponsabilitat* d'uns versos que el poeta creador mai no escriuria, l'heronimat múltiple, els poetes creats, podrien interpretar-se no solament com una reacció del poeta creador contra les seues rutines ideològiques, sino també com una acció de covardia des del punt de vista moral, quan no, ben mirat, i heus ací la glòria, com una exhibició de coratge des del moment que el creador fa pública i, per tant, accepta una de les seues màscares més íntimes com una sinceritat pressentida amb la qual s'identifica plenament humà. Ergonomia de l'ànima! Diria Caeiro que covardia i coratge són dues idees que li són totalment alienes, buides, incertes, artificials, ultracivilitzades, i contestaria: «*Tu, místic, veus una significació a totes les coses. Per a tu, tot té un sentit velat*». Vivim, doncs, en un món reblert de místics! On volia arribar jo, al capdavant, és a uns versos de Pessoa..., perdó, de Caeiro, el poeta zigot, mestre de poetes, l'objectivista pagà i absolut. [Traducció](#) de Joaquim Sala-Sabahuja:

El fet de la injustícia és com el fet de la mort.

Jo mai no faria un pas per alterar

allò que anomenem injustícia del món.

Mil passos que fes per a això,

no serien més que mil passos.

Accepto la injustícia igual que accepto que una pedra no sigui

[rodona

i que un surer no hagi nascut pi o roure.

He migpartit la taronja, i les dues parts no podien sortir iguals.

¿Envers quina part he estat injust —jo que me les menjaré totes [dues?

En llegir-los, el que m'ha sorprés és, com fa temps deia un locutor, la més *rabiosa actualitat* d'aquests versos, que curiosament han triomfat entre la gent més civilitzada del món, i no solament des de la seua vessant més literària. *Accepto la injustícia igual que accepto que una pedra no sigui rodona...* Una pedra duríssima, sens dubte.